

Берлін, 30 вересня 2016

Пояснення до програми Федерального міністерства закордонних справ Німеччини: "Розбудова співпраці з громадянським суспільством у країнах Східного партнерства і Росії"

Програма "Розбудова співпраці з громадянським суспільством у країнах Східного партнерства і Росії" дає можливість організаціям громадянського суспільства і задіяним у них громадянам сприймати свою роль як головних дійових осіб і важливих партнерів діяльності держави. З огляду на поточні трансформаційні процеси і ще невирішений конфлікт в Україні Федеральний Уряд і в 2017 році робитиме свій внесок у політичну та суспільну стабілізацію цієї країни зокрема.

Використовуючи інструменти зовнішньої культурно-освітньої політики, Федеральний Уряд хоче уможливити, щоб у передполітичному просторі, виходячи за національні кордони, відбувалося критичне осмислення і порозуміння стосовно мрій і травм народів, стосовно насиченого конфліктами минулого, але й стосовно сподівань на розвиток і суспільно-соціальний прогрес. Це може вдатися тільки тоді, коли максимальній кількості залучених дійових осіб як із сільських районів, так і з міських центрів країни буде надана можливість зміцнювати соціальну згуртованість і розбудову структур громадянського суспільства в регіоні, підтримувати засади вільного, демократичного і плюралістичного суспільного ладу і, таким чином, забезпечувати у майбутньому мирне співіснування народів у Європі. Для цього, як очікується, Федеральне міністерство закордонних справ у бюджеті на 2017 рік знову матиме у своєму розпорядженні бюджетні кошти (розділ 0504, стаття 687 13).

Які цілі мають бути досягнуті?

Федеральний Уряд надає сприяння заходам, які широко підтримують необхідні трансформаційні та внутрішні інтеграційні процеси шляхом співпраці німецького громадянського суспільства з громадянськими суспільствами у зазначених країнах. Вони охоплюють всю палітру культурної та освітньо-політичної проектної роботи (зокрема

медіа, науку, освіту включно з професійною освітою, культуру, мову і роботу з молоддю).

Тому сприяння можуть отримати заходи, **направлені на побудову і розбудову тривалих структур співпраці громадянських суспільств між дійовими особами з Німеччини і країн Східного партнерства і/або Росії. Крім того, проекти повинні**

- досягти якомога більше дійових осіб громадянського суспільства (в тому числі через мультиплікаторів) і
- мати перед собою одну з таких цілей:

1. "Зміцнення плюралізму" – побудова і розбудова розмаїття інформацій, думок і медіа:

Тут мова йде про медійні проекти. Ідея плюралізму є головним складовим елементом сучасних демократій, легітимність яких полягає, насамперед, у визнанні і повазі до розмаїття думок, інтересів і цілей, які існують у суспільстві. Тому сприяння надаватимуть проектам, які слугують побудові і розбудові плюралістичного медійного ландшафту. З огляду на фундаментальне значення, яке має вільний медійний ландшафт для побудови демократії і правової держави, медійні проекти є одним з основних напрямків сприяння.

Тому придатними видаються, наприклад, такі заходи як освітня підготовка і підвищення кваліфікації журналістів, блогерів та інших медійних дійових осіб у згаданих країнах, а також програми стажування журналістів у Німеччині. Заслуговують сприяння також проекти покращення медійної компетентності, наприклад, через належні заходи в школах та університетах або у сфері політичної освіти.

2. "Поширення цінностей" – зміцнення цінностей через діалог громадянського суспільства і культурно-політичні заходи

Цій меті сприяння відповідають, насамперед, проекти обміну і культури. Чесний діалог про спільності і відмінності є базою внутрішніх інтеграційних процесів, а також національних партнерств. Такий діалог завжди відбувається там, де люди зустрічаються, обмінюються думками і співпрацюють. Обміну думками

про фундаментальні основні цінності, як от: повага до прав людини, законність управління, незалежність судів, право особи на життя і вільний розвиток, а також принцип ухвалення рішень більшістю – надається неабияке значення у часи політичної напруженості.

Тому сприяння можуть отримати також заходи, які поширюють і зміцнюють згадані вище основні цінності через обмін думками серед громадянського суспільства або через культурно-політичні заходи. Розглядатимуться заходи у формі діалогу і зустрічей груп громадянського суспільства, а також чимало форматів з усіх сфер культурного життя, в яких, головним чином, мова йде про поширення згаданих вище цінностей.

3. "Надання перспективи молодим людям" – заходи академічної, професійної та суспільно-політичної освіти і підвищення кваліфікації

Тут, у першу чергу, йдеться про проекти освітньої підготовки і підвищення кваліфікації. Головною потребою усіх, зокрема, молодих людей є наявність перспективи власного економічного, суспільного і соціального просування і бачення шансів розвитку і процвітання для себе і для свого оточення. Звідси випливає мотивація будь-якої суспільної, політичної чи соціальної активності заради своєї країни. При цьому освітня підготовка і підвищення кваліфікації є тим фундаментом, на якому кожна людина будуватиме свої цілком особисті перспективи на майбутнє і творитиме свої мрії.

Тому сприяння заслуговують заходи академічної, професійної та суспільно-політичної освіти і підвищення кваліфікації, в тому числі через надання стипендій.

4. "Сприяння діалогу і порозумінню" – відновлення довіри, втраченої через територіальні конфлікти

У цій меті сприяння мова йде про заходи, які з огляду на невирішені територіальні конфлікти направлені на відновлення у передполітичному просторі необхідної довіри між суспільствами, держави яких є сторонами територіальних конфліктів. Невирішені територіальні конфлікти і напруженість через різні історичні наративи у регіоні призвели також і до глибокого розколу між громадянськими суспільствами всередині країн і між країнами. При цьому особливу роль, насамперед, відіграє розчленоване сприйняття себе і чужого, а також питання

інтеграції меншин. Наслідком стає взаємна втрата довіри, виникнення і поглиблення упереджень, а також брак готовності до спілкування. Щоб протидіяти цьому, потрібні люди й організації, які докладатимуть зусиль до розуміння перспектив іншої сторони і на цій основі розвиватимуть готовність до компромісів.

Тому сприяння заслуговують заходи співпраці в рамках громадянських суспільств, які з огляду на територіальні конфлікти мають на меті, використовуючи інструменти з культурної і освітньої сфери, відновити готовність до діалогу і порозуміння між відповідними групами і, таким чином, зробити внесок у відродження втраченої довіри й усунення упереджень.

В яких країнах мають проводитися проекти співпраці громадянських суспільств, щоб вони отримали можливість сприяння?

Проекти співпраці громадянських суспільств можуть отримати сприяння, якщо вони будуть проводитися у **Німеччині, у Росії** чи у країнах **Східного партнерства**. При цьому особливо важливий напрямок сприяння – заходи співпраці з громадянським суспільством в **Україні**. Учасники проектів сприяння повинні мати центр своїх життєвих інтересів там або в одній з інших країн Східного партнерства, Росії чи Німеччині. Країнами Східного партнерства є Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Республіка Молдова й Україна.

Можливими є проекти співпраці між дійовими особами громадянських суспільств з Німеччини і з однієї (**двосторонні проекти**) або кількох (**надрегіональні проекти**) країн Східного партнерства і Росії. Оскільки метою програми є розбудова структур співпраці, то сприяння суто національним проектам, а також проектам без партнерів у Німеччині чи у цільовій країні не передбачено.

Федеральний Уряд має намір уникати надмірної концентрації заходів у відповідних столицях і надати якомога більшій кількості дійових осіб громадянського суспільства у зазначених країнах можливість створення мереж між собою і між дійовими особами у Німеччині. Тому Федеральний Уряд прагне приділяти особливу увагу проектам, які проводитимуться у регіонах цільових країн.

Хто є дійовими особами проектів, які заслуговують сприяння?

Дійові особи, залучені до підтримуваних заходів, **повинні відноситися до сфери громадянського суспільства** у Німеччині, у країнах Східного партнерства та Росії. Тому цільовою групою заходів є **дійові особи за межами дій держави**. Типовими дійовими особами є медіа, спілки, фонди (включаючи політичні фонди), вищі навчальні заклади, об'єднання молоді, культурні діячі та інші неурядові організації. Публічно-правові радіомовні та медійні заклади також зараховуються до громадянського суспільства. Дійові особи, які належать до сфери дій держави, можуть бути зараховані до сфери громадянського суспільства тільки у виняткових випадках, коли з огляду на місцеві особливості відсутні дійові особи громадянського суспільства, і підтримувані конкретні заходи надають достатню гарантію досягнення бажаних політичних цілей.

У який проміжок часу мають бути проведені проекти?

Кошти сприяння є **проектними коштами**. Це означає, що вони підлягають **бюджетному принципу ануйтету** (щорічного платежу). Тому, в принципі, проекти повинні бути **завершені** протягом 2017 року, тобто, **до 31 грудня 2017 року**. Проте в **обґрунтованих випадках** Федеральне міністерство закордонних справ може **в обмеженому обсязі** відхилитися від цього принципу і схвалити також проекти, що тривають понад один рік. Передумовою для цього є **доказ необхідності понадрічності чи багаторічності проекту для досягнення бажаних політичних цілей**. У цьому зв'язку посилання на сталий ефект проекту є недостатнім. У такий спосіб має бути досягнуто, щоб якомога більша кількість дійових осіб громадянських суспільств змогла скористатися сприянням для якомога більшої кількості проектів.

Визнання понад- чи багаторічності конкретного заходу вважається **необхідним**, якщо бажані зовнішньополітичні цілі не можуть бути досягнуті без визнання понадрічності чи багаторічності. Таке може, наприклад, статися, коли конкретний захід за своєю природою може бути проведений лише у строк, що перевищує один рік, оскільки він охоплює період понад один навчальний семестр.

Визнання понадрічності конкретного заходу вважається **обов'язковим**, якщо відсутня будь-яка інша альтернатива проведення.

Коли можна розпочинати проект?

Виходячи із положень закону, схвалити сприяння можна, в принципі, лише тоді, коли на момент ухвалення рішення щодо сприяння проект ще не розпочато. Проте відповідно до § 44 Положення про федеральний бюджет існує можливість **разом із поданням заяви на схвалення** гранту подати до Федерального міністерства закордонних справ також заявку на дочасний початок заходу. У разі **виняткового схвалення дострокового початку заходу** проектні кошти можуть бути відраховані починаючи з дати, конкретно зазначеної у схваленні, якщо пізніше буде прийнято рішення про виділення гранту. Це означає, що перед тим, як буде прийнято рішення про виділення гранту, з цієї дати можна починати проект на **свій ризик**. Правову претензію на сприяння можна обґрунтувати лише після надходження рішення про виділення гранту.

Як Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини ухвалює рішення про сприяння?

З огляду на дуже високу зацікавленість з боку громадянського суспільства брати участь у розбудові співпраці з громадянським суспільством у згаданих країнах і проявляти активність з власними проектами, Федеральне міністерство закордонних справ не буде в змозі підтримати всі ідеї за допомогою наявних у нього коштів. З метою мінімізації адміністративних витрат на всіх учасників в рамках передуючої консультативної процедури будуть визначені ті проектні ідеї, які, відповідаючи згаданим вище критеріям, мають найкращу перспективу на отримання сприяння, і щодо яких можна рекомендувати подавати заявку на отримання коштів сприяння. Така **консультативна процедура може відбутися на основі проектних ескізів**, які у стислій формі чітко представляють запланований проект.

Консультативні запити приймаються у формі проектних ескізів до 4 листопада 2016 року через інтернет-сторінку:

<http://oepr.diplo.de>

Консультативні запити, надіслані іншим шляхом, розглядатися не будуть.

У запитах щодо проектів, яким Федеральне міністерство закордонних справ вже надавало сприяння в попередні роки, слід додавати до проектних ескізів коротку оцінку досягнення мети.

Після розгляду всіх отриманих проектних ескізів зацікавлені дописувачі отримають орієнтовно наприкінці грудня 2016 року **повідомлення з оцінкою** того, чи має заявка на схвалення гранту певний шанс на успіх відповідно до § 44 Положення про федеральний бюджет.

До кого я можу звернутися, якщо у мене будуть запитання?

За додатковою інформацією прохання звертатись до відповідального за цей проект відділу № 601 Федерального міністерства закордонних справ Німеччини, а саме до:

Пані Інка Льок	Тел. 030 / 18 17 – 4574	Е-пошта: 601-2@diplo.de
Пані Сюзан Хензель	Тел. 030 / 18 17 – 2148	Е-пошта: 601-20@diplo.de
Пані Юліана Бьотхер	Тел. 030 / 18 17 – 7967	Е-пошта: 601-21@diplo.de
Пані Рут Хельвіг	Тел. 030 / 18 17 – 7966	Е-пошта: 601-22@diplo.de

При виникненні **технічних складнощів** при використанні інтернет-сторінки <http://oepr.diplo.de> прохання звертатися безпосередньо до пані Юліани Бьотхер (телефон: 030 / 18 17 – 7967, Е-пошта: 601-21@diplo.de).